

Zoveel meer dan dyslexie

Leesproblemen in proportie zien

Marianne Chatriot

UITGEVERIJ NIEUWEZIJD'S

Inhoud

Een autorit. Tientallen. Het leven gaat door. 9

Wat denk je dat je hebt? *Handicapt.* Rooksignalen. 17

Wat ze zelf denken. Hun problemen. Astronaut of
uitvinder. Als je je thuis verveelt. 29

Met je hersens lezen. Praten en lezen.
De woordendoos. 35

De ouders. Wel of niet een 'uitvaller' zijn. 47

De vader. 'Daar gaat zijn moeder over.' 53

Middelbare school. Lezen. Schrijven. Leren. 59

De moeder. Je wordt er zo moe van. Het café. 65

Waar is spelling goed voor? Schrijven om begrepen
te worden. Leren. 69

Wat heeft hij? Inventariseren. Hoe je het
kan zeggen. 73

Net als de anderen. 81

Florence. Haar methode. Oplossingskinderen. 85

Schoolherinnering. Jeugdherinnering. 89

Dat kunnen ze niet begrijpen. 95

*Een autorit. Tientallen.
Het leven gaat door.*

Quinten zit achterin. Het gezin rijdt die zondag over een verlaten B-weg op het Noord-Franse platteland. Hij ziet het rijpe graan wuiven, hij ziet het blauw van de lucht, het groen van een groepje bomen in de verte, de rood-witte kilometerpaaltjes. Hij kijkt graag. Trots dat hij degene is die de weg herkent. Soms vraagt zijn vader hem om hulp: 'Quinten, weet je nog of we hier langs zijn gekomen?'

Hij prent zich in zijn hoofd wat hij ziet: het kruis, het dunne boompje aan de rand van het veld, de getallen op de kilometerpaaltjes. Hij denkt aan het spel *1000 kilometer*. Plotseling schrikt hij op. Zijn vaders stem rukt hem los uit zijn gemijmer. Het is vooral de toon waar hij van schrikt. Niet de warme, vriendelijke toon die hij zo goed kent, maar de kille, gespannen toon van zijn vader als die hem een schoolvraag stelt. Hij houdt niet van die stem.

‘Quinten, zag je dat paaltje met die cijfers erop? Noem dat getal eens, wil je, een één en een nul en een zes.’

‘Die daar op dat paaltje?’ vraagt Quinten langzaam – hij probeert tijd te winnen en telt al in zijn hoofd. Oké, drie cijfers: een één, gevolgd door een nul en een zes. Hoe zeg je dat ook al weer? Verdorie! Nou, ik zal van voren af aan beginnen. Tien, twintig, dertig, veertig, vijftig, zestig... En dan...? Het wil me niet te binnen schieten...

‘Nou, Quinten?’

‘Ik denk na, papa,’ antwoordt Quinten met een stem die geruststellend moet klinken.

Maar er komt niets. Toch houdt hij wel van rekenen. Maar nu twijfelt hij. Eigenlijk weet hij totaal niet meer hoe je dat zegt, zo’n getal van drie cijfers. Een één met een nul erachter, dat is tien en dan een zes. Dat is... *tien zes*?

‘*Tien zes*, papa, dat is *tien zes*.’

‘*Tien zes*? Dat bestaat niet! Nee Quinten, dat is geen *tien zes* zoals jij zegt, maar honderdzes. Waarom maak je het jezelf zo moeilijk, Quinten? Anders zijn dan alle anderen? Je zit altijd te dromen. Het lijkt wel of je het leuk vindt om anders dan anderen te zijn. Je kent de honderdtallen toch? Het is echt niet moeilijk, honderdzes. Toch?’

Quinten zegt niets. Hij denkt: Honderdzes, ik zou

zeggen dat je dan 1006 schrijft, een één, twee nullen en een zes. Hij heeft vast gelijk, papa. Waarom weet ik niet want wiskunde begrijp ik wel, maar bij getallen maak ik soms fouten.

Moeder zit voorin en zucht. Ze was graag bij het gele koolzaad gebleven, bij de zomerse hitte, bij die loomheid waarin alles tijdloos lijkt of uit een andere tijd: ‘Het is zondag,’ zegt ze voorzichtig. ‘We kunnen de school laten rusten en van deze mooie dag genieten...’

‘Ik val hem niet lastig met spelling,’ redeneert vader, die niet in vervoering heeft kunnen raken van het licht en het geel. ‘Maar rekenen? Is dat ook al zoiets waar hij “niets aan kan doen”?’

Quinten is nu ver van het landschap en de kleur geel. Hij zit nu in zijn schoolproblemen. Hij ziet dat zijn vader het vervelend vindt dat hij zo’n zoon heeft. Hij bedenkt dat het geen pretje is om een zoon te hebben die slecht leest, die een één voor dictee heeft en zelfs met rekenen fouten maakt bij eenvoudige getallen. Hij probeert die pijnlijke gedachten van zich af te zetten.

De ouders praten zachtjes. Hij hoort alleen de vriendelijke stem van zijn moeder. Zij praat. Z’n vader luistert. Het is haar gelukt om hem mee te nemen in het landelijk geel.

Oef! denkt Quinten opgelucht, het gaat al beter, ze hebben het over iets anders. Luisteren hoeft niet meer. Ik kan naar buiten kijken. Mooi dat groen en dat geel

waar die bleekblauwe lucht van oplicht. Hoe was dat veld in de riddertijd? Wacht, ik ga een burcht tekenen met kogels om de vijand te beschieten, met bruggen en een rivier en ik zal de veldslag leiden.

Hij raakt in vuur en vlam, tekent met grote potloodlijnen soldaten, kruisbogen, kantelen, de wachttorens, een ophaalbrug. Hij maakt er wat water bij, bomen, een veld in de verte, oorlogstuig waar soldaten mee schieten, zoals hij dat vorig jaar in de Provence heeft gezien. Ik moet overal tegelijk zijn, denkt hij en wordt rustig. Anderen laten zien wat ze moeten doen. Aanvallen is makkelijk, maar winnen... Eerst moet er een leider zijn. En die leider dat ben ik. Er moet nagedacht worden. Hoe je de strijdkrachten moet spreiden, verzinnen wat de vijand zal doen, listen bedenken. We zijn niet met veel. Op mankracht kunnen we niet winnen.

Zijn vader heeft niet het geluk dat hij in de middeleeuwen leeft, als aanvoerder van een bedreigd leger. De zachte en lijdzame aanwezigheid van zijn vrouw heeft hem niet lang kunnen geruststellen en een doffe onrust drijft hem ertoe de rust te verstoren: 'Quinten, hoor je me?'

De vraag heeft Quinten met geweld teruggehaald in onze eeuw, terwijl hij net bezig was zijn troepen bij de westelijke vleugel van het kasteel te verzamelen, met het oog op een verrassingsaanval door het bataljon van Godfried, dat zich in juli 1276 in het open veld bevond.

Van heel ver hoort hij opnieuw de stem van zijn vader.
‘Quinten?’

Constance geeft antwoord: ‘Quinten tekent een kasteel, papa, en je weet hoe hij is als hij riddertje speelt. Daarom antwoordt hij niet.’

Quinten kijkt dankbaar naar zijn zus.

Constance. Ze is elf jaar. Ze vindt het niet fijn als papa boos wordt. Dus probeert ze zijn aandacht af te leiden. Soms werkt dat.

Ik help haar ook als het kan, denkt Quinten. Ik breng haar tas naar haar kamer boven, dan ren ik de trap op; ik geef haar mijn toetje of we delen het. Ik hang weleens touwen aan de dikke tak van de boom zodat ze kan schommelen met Camilla. Met touwen is ze niet erg handig, dat kun je wel zeggen. Maar op school is Constance bijna de beste van de klas.

‘Ik stoor hem,’ hervat de vader die niet gemakkelijk opgeeft. ‘Laat maar zitten. Ik zal in stilte doorrijden.’ Hij zwijgt demonstratief.

‘Gaaf kasteel, Quinten,’ zegt Constance, die het voorstel van haar vader aangrijpt, ‘maar wat staat daar boven die ophaalbrug?’

‘Zie je dat niet?’ zegt Quinten verbaasd. ‘Er staat *Geev je oovur Hir*, zie je dat niet?’

‘Geef je over, Heer, oh ja,’ zegt ze zachtjes. ‘Dat had ik niet begrepen, sorry.’

Constance zucht. Ze denkt aan wat ze gehoord heeft.

Dat Quinten dyslectisch is. Niet te geloven. Zo denken ouders. Zij kent haar broer, een dromerig joch, dat zich op school verveelt en vol originele ideeën zit. Net als alle jongens. Maar dit verontrust haar toch: *Hir* voor 'Heer'. Hoe komt hij daarbij? En *Geev je oovur*?

Ze wordt er droevig van en zet het uit haar hoofd. Juffen zien het immers vaak verkeerd. Dat heeft ze gezien met Camilla. Er werd gezegd dat ze ook dyslectisch was. Maar ze weet best wat er mis is met Camilla. Ze wil niet. Dat zegt ze zelf als ze op woensdagmiddag aan die lage tak van de boom hangt: 'Ik ben het zat, dat geschreeuw en die scènes over mijn cijfers, vooral bij spelling. Hoe meer ik mijn best doe, hoe minder het werkt; ik onthoud het niet goed, dat is zo, maar ik doe wat ik kan. Als dat niet genoeg is, jammer dan, ik doe niets meer, ik let ook niet meer op in de klas. Als m'n vader eens op iets anders gaat letten dan mijn cijfers, dan zien we wel verder.'

De stemmen zijn stilgevallen. Quinten is weer gaan tekenen. Hij staat weer bij het kasteel en voert zijn leger aan. Constance heeft haar boek gepakt.

De moeder werpt een blik op de achterbank, en kijkt naar haar kinderen. Ze zegt bij zichzelf dat alles wat er-toe doet in orde is. Voor de rest vertrouwt ze op het leven, dat haar twee kinderen schonk, die zitten te lezen en te tekenen op de achterbank van een auto die op een B-weg door de koolzaadvelden rijdt.

Ze buigt zich over naar haar man en fluistert: 'Weet je nog, die zomer bij Florence, ook met al dat geel?'

Hij glimlacht. Hij weet het nog.